

Lisansüstü Eğitimde Yeni Yönetmelikle Değişen Uygulamalar

Prof. Dr. Mustafa Kaplan

Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Genel

Yönetmelik	Kredi Tanımı	2. tez danışmanı	Danışman Niteliği	Bilimsel Hazırlık	Özel Öğrenci	Uzaktan eğitim
6 Ekim 1982	-	-	-	-	-	
1 Temmuz 1996	+	+	+	+	+	
2 Haziran 2007 değişiklik						
5 Şubat 2011 değişiklik						
25 Şubat 2011 değişiklik						+
6 Şubat 2013 değişiklik						
20 Nisan 2016	+	+	+	Farklı alan + Farklı Üniv	+	+

Tezli Yüksek Lisans

Yönetmelik	Program tanımı	ALES	Lisans notu	Giriş sınavı	Süre (yarıyıl)	Tez sınav jürisi	İlişik Kesme
6 Ekim 1982		-	>60	>65	Ders: 2+1/ Tez: 2+1 En çok 6	3 (D+2)	- Dersler süresinde başarısızsa - Tez başarısızsa
1 Temmuz 1996	En az 21 kredi/7 ders Seminer ve Tez	-	Senato	Senato	4 (Tez için+2)	3 (D+1+1)	- 4 yarıyıl da ders, seminer veya başarı koşulunu tamamlayamazsa - Tez çalışmasında 2 kez veya aralıklı 3 kez başarısızsa - Tez başarısızsa
2 Haziran 2007 değişiklik		>55					
5 Şubat 2011 değişiklik	TYYÇ 90 kredi						
6 Şubat 2013 değişiklik					6/Süresiz		KALDIRILDI
20 Nisan 2016	En az 21 kredi/7 ders Seminer ve Tez + 120 AKTS	>55	Senato	Senato	4 /Azami 6	3(D+1+1)-5 İntihal raporu	- 4 yarı yılda kredili dersleri ve semineri tamamlamama - Kurumun başarı ölçütlerini yerine getirememe - Tez savunmasına girmeme veya başarısız olma - Tez savunması başarılı olsa da azami süresi içinde koşulları yerine getirememe ve tezini zamanında teslim etmeme Başarısız ise Tezsiz YL diploması

Tezsiz Yüksek Lisans

Yönetmelik	Program tanımı	Süre (yarıyl)	İlişik Kesme	Tezli-Tezsiz Geçiş
6 Ekim 1982	-	-	-	-
1 Temmuz 1996	En az 30 kredi/10 ders + dönem projesi	En çok 6	Süre sonunda başarısızsa	Senato
2 Haziran 2007 değişiklik				
5 Şubat 2011 değişiklik	TYYÇ 180 kredi			
25 Şubat 2011 değişiklik				
6 Şubat 2013 değişiklik	En az 30 kredi/10 ders + dönem projesi	6/Süresiz	KALDIRILDI	
20 Nisan 2016	En az 30 kredi/10 ders + dönem projesi + 90 AKTS (01.03.2017'de 60AKTS)	2-3	Süre sonunda başarısızsa	Senato

Doktora

Yönetmelik	Program tanımı	Süre (yarıyıl)	ALES	Lisans Notu	YL notu	YDS/ÜDS	Bilim sınavı
6 Ekim 1982	-	Ders: 4+2/ Tez: en az 12 (L) -8 (YL)	-	-	>70	200 kelime tercüme	>75
1 Temmuz 1996	En az 21 kredi/7 ders +yeterlilik sınavı + tez önerisi + Tez	Ders: 4 Tez: 4 (+en fazla 4)	-	-	-	Yeterlik sınavından önce 60	
2 Haziran 2007 değişikliği			>55/TTıp>50 LD >70	Senato	Senato	>55	Senato
5 Şubat 2011 değişikliği							
25 Şubat 2011 değişikliği							
6 Şubat 2013 değişikliği	YLD: En az 21 kredi/7 ders +yeterlilik sınavı + tez önerisi + Tez LD: En az 42 kredi/14 ders +yeterlilik sınavı + tez önerisi + Tez	YLD: 12/Süresiz LD: 18/Süresiz	>55 LD >80	Senato	Senato	>55	Senato
20 Nisan 2016	YLD: en az 21 kredi/7 ders+ yeterlilik sınavı + tez önerisi + Tez+ 240 AKTS LD: En az 42 kredi/14 ders +yeterlilik sınavı + tez önerisi + Tez 300 AKTS	YLD: 8-12 LD: 10- 14 Ders dönemi azami YLD 4/ LD 6	Tıp: >55/TTıp>50 LD >80	LN 3/4 (Senato)	Senato	>55	Senato

Yönetmelik	İlişik Kesme	Diploma	Doktora Yeterlik Komitesi	Yeterlik Sınav jürisi
6 Ekim 1982	<ul style="list-style-type: none"> - Dersleri süresinde başaramazsa - Yeterlilik sınavını başaramazsa - Tez başarısızsa 		-	5 (D+2+2)
1 Temmuz 1996	<ul style="list-style-type: none"> - Dersleri 4 yarıyılıda başaramazsa - Yeterlilik sınavından önce YDS başarılamazsa - Yeterlilik sınavını başaramazsa - Tez önerisi 2 kez reddedilirse - Tezi reddedilenler - TİK raporu üst üste 2 kez veya aralıklı 3 kez başarısızsa 		5 sürekli üye Başarı kararını verir	
2 Haziran 2007 değişiklik				
5 Şubat 2011 değişiklik				
25 Şubat 2011 değişiklik				
6 Şubat 2013 değişiklik	KALDIRILDI	Başarısız ise Tezsiz YL diploması	5 üye	
20 Nisan 2016	<p>Kredili derslerini süresinde (azami YL 4, L 6) tamamlamayanlar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kurumun başarı ölçütlerini yerine getiremeyenler - Yeterlilik sınavında 2. kez başarısız olanlar - Tez önerisi 2. kez reddedilenler - TİK raporu üst üste 2 kez veya aralıklı 3 kez başarısızsa - Tezi reddedilenler - Tez savunması başarılı olsa da azami süre içinde koşulları yerine getirip tezini teslim etmeyenler 	Başarısız ise Tezsiz YL diploması	5 üye	5(D+2+2) Başarı kararını verir

Doktora

Yönetmelik	Yeterlik sınavı	TİK	Tez Önerisi	TİK raporu	Tez Savunma Jürisi	Tez savunması
6 Ekim 1982	45-90 dak	-	-	-	3(D+1+1)	
1 Temmuz 1996	En geç 5. yarıyıl sonu Yılda 2 kez - YDS en az 60	3 (D+1+1)	2 kez	Yılda 2 kez	5 (TİK+ 1+1)	
2 Haziran 2007 değişiklik						
5 Şubat 2011 değişiklik						
25 Şubat 2011 değişiklik						
6 Şubat 2013 değişiklik	Sınavı başarılı olsa da ders verilebilir					
20 Nisan 2016	YLD: En geç 5. yarıyıl sonu LD: En geç 7. yarıyıl sonu Sınavı başarılı olsa da ders verilebilir	3 (D+1+1)	2 kez	Yılda 2 kez	5 (TİK+ 2)	En az 3 TİK raporu + İntihal Raporu + Danışmanın oy hakkı Bilimsel Araştırma teknikleri ve Yayın Etiği

- Yönetmeliğin **karakteristik özelliği**, belirli süreler içerisinde muayyen yükümlölüklerini yerine getirmeyen ve **başarısız olan öğrencilerin “ilişğinin kesilmesini”**, yani “atılmasını” getirmiş olmasıdır

Genel

- Daha önce idari kararlarla (özellikle 25/02/2011 tarih ve 6111 sayılı *Torba Kanunla*) getirilen bazı düzenlemeler
- Uygulamada karşılaşılan sorunların/kuşkuların giderilmesi

şeklinde rötuşlar da yapılmıştır

Genel

- **İntihal**in önüne geçmeye yönelik düzenleme (m.3/1-c)
- Bilimsel araştırma teknikleri ile araştırma ve yayın etiği konularını içeren en az bir ders (m.34/5)
- “**Program eşdeğerlikleri**”
- Hazırlık sınıfları hariç, 10 yarıyıl (5 yıl) süreli lisans eğitimi alanları Yüksek Lisans (YL) (m.16/2)
- Tıp ve diş hekimliğinde uzmanlık Doktora (m.35/7)
- Sanatta yeterlik programı Doktora (m.24/1)

Genel

- Tezli ve tezsiz YL programlarının **ikinci öğretim** şeklinde yürütülebileceği (m.6/4, m.11/5)
- Lisansüstü **uzaktan öğretim** programlarının açılabilceği (m.4/2)
- Derslerin ve diğcr öğrenim etkinlikleri ile tezlerin “ulusal kredileri” yanı sıra “**AKTS kredileri**” de yer almış (m.4, m.6, m.11, m.15, m.24, m.34)

Genel

- Doktora yeterlik sınavı, doktora tez savunması ve sanatta yeterlik çalışmasının savunmasında (*jüride yer almasına rağmen*) “**danişmanın oy hakkı**” olup olmayacağına, ilgili yönetim kurulu karar verir (m.19/3, m.22/4, m.28/4)

YÜKSEK LİSANS

- **Tezsiz** YL programının asgari süresi 2 yarıyıl (1 yıl); azami süresi 3 yarıyıl (1,5 yıl)
- Bu sürede programı tamamlayamayan öğrencinin **ilişigi kesilecek** (m.12)

YÜKSEK LİSANS

- **Tezli** YL programının asgari süresi 4 yarıyıl (2 yıl); azami süresi 6 yarıyıl (3 yıl)
- Ders aşaması azami 4 yarıyıl (2 yıl)
- Ders aşamasını 4 yarıyıl içinde tamamlayamayan,
- Üniversitenin öngördüğü başarı koşullarını yerine getiremeyen,
- Toplam 6 yarıyıl içerisinde programı tamamlayamayan öğrencinin **ilişği kesilir** (m.7)

YÜKSEK LİSANS

- Tezi başarısız/reddedilen öğrencinin **ilişği kesilir** (m.9/7). Ancak talebi üzerine, tezsiz YL programının gereklerini yerine getirmiş olmak kaydıyla, “tezsiz YL diploması” verilir (m.9/9)
- Tez sınavında başarılı olan ve mezuniyet koşullarını sağlayan öğrencinin, ciltlenmiş YL tezini tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim etmemesi ve koşulları yerine getirmemesi hâlinde, koşulları yerine getirinceye kadar diplomasını alamayacağı, öğrencilik haklarından yararlanamayacağı ve bu arada azami süresinin dolması hâlinde **ilişğinin kesileceği** hükme bağlanmıştır (m.10)

DOKTORA

- Başvuru için; asgari 55 “ALES puanı” ve asgari 55 “YDS puanı” gerekir
- Lisans derecesiyle başvuru için; lisans mezuniyet not ortalamasının 3/4 olması asgari 80 ALES puanı ve asgari 55 “YDS puanı” gerekir
- Yazılı sınav ve/veya mülakat ile yüksek lisans not ortalaması gibi koşullar konabilir (m.16)

DOKTORA

- Doktora programının tamamlanması için;
Asgari süre 8 yarıyıl (4 yıl); azami süre 12 yarıyıl (6 yıl)
Bütünleşik doktora asgari süre 10 yarıyıl (5 yıl); azami süre 14 yarıyıl (7 yıl) (m.17/1)
- Ders aşamasını tamamlayarak yeterlik aşamasına geçmek için azami süre; 4 yarıyıl (2 yıl), bütünleşik doktorada 6 yarıyıl (3 yıl) (m.17/2)

DOKTORA

- Ders aşamasını 4 (bütünleşik doktorada 6) yarıyıl içinde tamamlayamayan,
- Üniversitenin öngördüğü asgari genel not ortalamasını sağlayamayan,
- Toplamda 12 (bütünleşik doktorada 14) yarıyıl içerisinde de programı tamamlayamayan
- Öğrencinin **ilişigi kesilir** (m.17/2, m.17/3)

DOKTORA

- En geç 5. yarıyılın (bütünleşik doktorada 7. yarıyılın) sonuna kadar girilmesi zorunlu olan (m.19/2) yeterlik sınavında iki kez başarısız olan öğrencinin **ilişığı kesilir** (m.19/5).
- Tez önerisi ikinci kez reddedilen öğrencinin **ilişığı kesilir** (m.21/3)
- Tez izleme komitesi tarafından iki kez üst üste veya aralıklı olarak üç kez başarısız bulunan öğrencinin **ilişığı kesilir** (m.21/4)

DOKTORA

- Tezinin sonuçlanabilmesi için en az üç “tez izleme komitesi” raporu sunulması gerekir (m.22/3)
- Tezi başarısız bulunarak reddedilen öğrencinin **ilişği kesilir** (m.22/6)
- Bütünleşik doktorada tezi reddedilen öğrenciye, talebi üzerine programının gereklerini yerine getirmiş olmak kaydıyla, “**tezsiz yüksek lisans diploması**” verilir (m.22/6, m.17/4)

DOKTORA

- Tez sınavında başarılı olan ve mezuniyet için gerekli diğer koşulları da sağlayan öğrenci, doktora tezinin ciltlenmiş en az üç kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim etmemesi ve koşulları yerine getirmemesi hâlinde, koşulları yerine getirinceye kadar diplomasını alamaz, öğrencilik haklarından yararlanamaz ve bu arada azami süresinin dolması hâlinde **ilişği kesilir** (m.23)

Bilimsel hazırlık

- Bilimsel hazırlık programında geçirilecek azami süre 2 yarıyıl (1 yıl); yaz öğretimi bu süreye dâhil edilmez
- Bu süre, dönem izinleri dışında uzatılamaz
- Bu süre sonunda başarılı olamayan öğrencinin **ilişği kesilir**
- Bilimsel hazırlık programında geçirilen süre, yüksek lisans veya doktora programı sürelerine dâhil edilmez (m.30)

Özel Öğrenci

- Özel öğrenci statüsü ilgili programda doğrudan derece elde etmeye yönelik bir eğitim değil
- Özel öğrenciliğin süresi en fazla 2 yarıyılı (1 yılı) (m.31)
- Özel öğrencilik, teknik anlamda “öğrencilik” olmadığı için, süresi dolduktan sonra aldığı derslerden başarılı olup olmadığına bakılmaksızın sona erer
- Lisansüstü programa kabul edilen öğrencinin başarılı olduğu derslerin muafiyet işlemlerinde muafiyet verilen dersler programdaki derslerin %50’sini aşamaz

Hatırlatma

- Bu Yönetmeliğin “çerçeve yönetmelik” niteliğinde olduğu ve her bir üniversitenin kendi lisansüstü eğitim-öğretim yönetmeliğini, belirtilen çerçeveye aykırı olmaksızın çıkarabileceği
- Değınilen pek çok noktada, esasen üniversite senatolarına, kendi yönetmeliklerinde daha farklı ve detaylı koşullar/düzenlemeler getirebilme yetkisi verildiği
- Çerçeve Yönetmeliğın değınmediği bazı konularda, “teknik” hususların üniversite senatolarınca düzenlenebileceği

SORU

- Çerçeve Yönetmeliği'nin lisansüstü eğitim-öğretim sistemimiz açısından, önceki duruma nazaran **getirdiği en önemli değişiklik** muayyen süreler içerisinde muayyen yükümlülüklerini yerine getirmeyen ve başarısız olan öğrencilerin yükseköğretim kurumundan ilişkisinin kesilmesi
- Yeni Yönetmelikte öğrencilerin aleyhine maddeler var
- **Mevcut öğrencilerin durumu ne olacak?**

Hukuk ne diyor

- Düzenleyici idari işlemlerin, (bu anlamda yönetmeliklerin) değiştirilmesinin/kaldırılmasının hâlihazırda devam etmekte olan statüler üzerindeki etkisinin saptanmasında, iki temel ilke;
- **1. Düzenleyici idari işlemler “kazanılmış (müktesep) hak” doğurmaz**
- **2. İdari işlemler “geçmişe” yürütülemez**

- YILMAZ S. Yeni lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliğinin öngördüğü sistem ve geçiş esasları. Ank. Ü. Hukuk Fak. Dergisi 2016; 65 (2):473-569
- OĞURLU Y. *İdare Hukukunda Kazanılmış Haklara Saygı ve Haklı Beklentiler Sorunu*, Ankara, 2003, Seçkin Yay., s.28.
- BÜLBÜL E. *İdari İşlemlerin Yürürlükten Kaldırılması*, İstanbul, 2010, Beta Yay., s.46-47.
- Danıştay 8. Dairesi kararı D.8.D: E.2014/10066, T.09/03/2015

Hukuk ne diyor

- Kamu hizmetinin “**kamu yararı ve hizmet gerekleri**” doğrultusunda, yeni koşullara uyarlanması için, hâlen devam etmekte olan bir statüye ilişkin olarak, **(muhatapların makul beklentilerini koruyacak ve “öngörülebilirliği” sağlayacak kademeli geçiş/intibak hükümleri koymak şartıyla)** idare, tek yanlı değişiklikler yapılabilir

- BÜLBÜL E. İdari işlemlerin yürürlükten kaldırılması. İstanbul 2010; Beta yayınları S:46-47
- YILMAZ S. Ank. Ü. Hukuk Fak. Dergisi 2016; 65 (2):473-569
- DURAN L. *İdare Hukuku Ders Notları*, İstanbul, 1982, İstanbul Üniversitesi Yay., s.423
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararı (DİDDK:YD İtiraz No.2015/1428, T.08/02/2016)

Hukuk ne diyor

- Yapılan “dezavantajlı” mahiyetteki değişiklikler, “geriye” (geçmişe) yürütülemez; sadece “ileriye” (geleceğe) etkili biçimde uygulanabilir

- OĞURLU Y. İdare Hukukunda Kazanılmış Haklara Saygı ve Haklı Beklentiler Sorunu, Ankara, 2003, Seçkin Yay., s.44.
- DURAN L. İdare Hukuku Ders Notları, İstanbul, 1982, İstanbul Üniversitesi Yay., s.412

Hukuk ne diyor

- Aleyhte değişikliklerin “ileriye” etkisi bakımından “**makul beklenti**” ilkesi, kamusal makamlar açısından bir “sınır” bireyler açısından ise bir “güvence” teşkil eder
- Bu sınır, düzenleyici idari işlemin bireylerin haklı beklentilerinin korunması amacıyla, aleyhte hükümlerin “ani” bir etki doğurmamasını, yani “**kademeli bir geçişi**” (uyum/intibak sürecini) zorunlu kılar

Hukuk ne diyor

- Dolayısıyla, bireylerin kendilerini dezavantajlı nitelikteki yeni hükümlere göre ayarlayabilmelerini, durumlarını planlayıp hazırlanabilmelerini temin edecek “**geçiş hükümleri**” konulması gerekir

Hukuk ne diyor

- Böylece aleyhte hükümlerin ileriye yönelik etkisinin “derhâl” değil; “ertelenmiş” biçimde gerçekleştirilmesi sağlanarak hukuk devletinin olmazsa olmazı olan “**hukuki güvenlik**” ve onun alt unsurları konumundaki “**öngörülebilirlik**”, “**hukuki belirlilik**” ve “**idari istikrar**” ilkelerine riayet edilmesi gerekir

Hukuk ne diyor

- Hâliyle bu kurallar, soyut ve genel bir hukuki durum olan “**öğrencilik statüsü**” açısından da geçerlidir
- Bu anlamda, *yükseköğretim kamu hizmetinin* gerekleri doğrultusunda “eğitim-öğretime” dair yapılacak değişikliklerin, mevcut öğrencilere uygulanması eski yönetmeliğe tabiiyet konusunda bir “kazanılmış hak” oluşturmaz

Hukuk ne diyor

- Ancak öğrencilerin, önceki düzenlemelerden kaynaklanan “**haklı beklentilerinin**” korunması için “**geçiş hükümleri**”ne yer verilmesi; aleyhte değişikliklerin “emrivakiye” dönüşmesinin önüne geçilmesi zorunludur
- Hatta, haklı beklentileri göz ardı eden aksi yönde bir yaklaşımın; yani, düzenleyici idari işlemde “geçiş hükmüne” dair bir zafiyetin (yeterli/elverişli bir geçiş hükmünün olmamasının), “**eksik düzenleme**” sayılmayı gerektirebileceği, dolayısıyla da “**iptal**” yaptırımını getirebileceği unutulmamalıdır

Geçiş Hükümleri

- Geçici maddelerdeki geçiş hükümleriyle, esasen mevcut öğrenciler ve önceki durumları açısından, Yönetmeliğin bazı hükümlerinin **uygulanması ötelenmekte**, daha doğrusu Yönetmeliğin “ani” bir etki doğurmasının önüne geçen bir süre hesabı ve uygulama yöntemi benimsenmekte; Yönetmeliğin bazı hükümlerinin ise **uygulanmayacağı** belirtilmektedir
- Bu itibarla yeni Yönetmeliğin, **üç geçici maddesinde belirtilenler dışında, “derhâl” uygulanacağı** anlaşılmaktadır

Geçiş Hükümleri

- **Geçici m1/3** “6/2/2013 tarihinden önce tezsiz YL programlarına kayıtlı olan veya mezun olan öğrenciler doktora programlarına başvurabilir”
- Doktora programına başvurabilmek için aranan “tezli YL diplomasına sahip olma” koşulunun [m.16/1-(a)], geçiş hükmünde belirtilen tarihten (06/02/2013 tarihinden) önceki tezsiz YL öğrencileri ve mezunları açısından aranmayacağı

Geçiş Hükümleri

- **Geçici m1/2**, “Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce aynı anda birden fazla lisansüstü programa kayıtlı olan öğrenciler hakkında 35 inci maddenin altıncı fıkrası uygulanmaz”
- Mevcut öğrencilere “Tezsiz yüksek lisans programları hariç, aynı anda birden fazla lisansüstü programa kayıt yaptırılama(yacağı) ve devam edileme(yeceğı)” (m35/6) maddesinin uygulanmayacağı

Geçiş Hükümleri

- **Geçici m1/1**, “Bu Yönetmelikle getirilmiş hükümlerin uygulaması ve belirlenmiş süreler yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihinⁱⁿden itibaren başlar”
- Bu fıkrada iki husus vardır;
- 1. “bu Yönetmelikle getirilmiş hükümlerin uygulanması”
- 2. “bu Yönetmelikle belirlenmiş süreler”

Belirlenmiş süreler

- Yönetmelik'teki geçen **süreler** esasen yarıyıl ise de;
- “**yarıyıl**” (örneğin bkz. m.7, m.8, m.12, m.13, m.17, m.18, m.19, m.26, m.27, m.30)
- “**ay**” (bkz. m.9/5-8, m.10/1-3, m.20/1, m.21/1-2-3-4-5, m.23/2-4, m.28/5-6, m.29/2-3)
- “**gün**” (bkz. m.9/6, m.19/4, m.21/1-2, m.22/6, m.28/6)

Belirlenmiş süreler

- Yönetmeliğin, "*yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlaması*", 20/ 04/ 2016 tarihinden sonrası için "**derhâl**" uygulanma zorunluluğuna işaret ederken;
- Yönetmelikle "**belirlenmiş sürelerin**" 20/04/2016 tarihinden itibaren başlaması, Yönetmeliğin öngördüğü sürelerin, **bu tarihten itibaren hesaplanacağı** anlamına gelmektedir

Belirlenmiş süreler

- Yönetmelik ile getirilen, “ilişik kesme” sonucuna bağlananlar da dâhil **tüm sürelerin**; Yönetmeliğin yürürlük tarihinden itibaren işlemeye başlayacağını
- Önceki öğrenim sürelerinin hesaba katılmayacağı anlamına gelmektedir

Belirlenmiş süreler

Bir diğer ifadeyle,

- Yönetmelik ile getirilen ve “ilişik kesme” sonucunu da doğurabilen yükümlölüklerin geçmişe değil, geleceğe etkili biçimde uygulanacağını ve mevcut öğrencilerin **önceki ihmalkârlık ve başarısızlıklarının dikkate alınmayacağı** anlaşılmaktadır

Örnekler

- Yeterlik sınavında iki kez başarısız olan doktora öğrencisinin ilişığının kesileceğine dair Yönetmelik hükmü (m.19/5), Yönetmeliğin yürürlük tarihinden itibaren uygulanacak ve bu tarihten önce yeterlik sınavından başarısız olanların bu durumları dikkate alınmayacaktır
- Demek ki, 20/04/2016 tarihinden önce yeterlik sınavında kaç kez başarısız olmuş olursa olsun, öğrencinin, bu tarihten sonrası için iki kez daha yeterlik sınavına girme hakkı olacaktır

Örnekler

- Tez önerisi ikinci kez reddedilen doktora öğrencisinin ilişığının kesileceğine ilişkin Yönetmelik hükmü (m.21/3) ile tez izleme komitesi tarafından üst üste iki kez veya aralıklı olarak üç kez başarısız bulunan doktora öğrencisinin ilişığının kesileceğine ilişkin Yönetmelik hükmü (m.21/4) de, bu şekilde ele alınarak
- Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce tez önerisi reddedilen öğrenciler ile tez izleme komitesi tarafından başarısız bulunan öğrencilerin bu durumları dikkate alınmayacaktır
- 20/04/2016 tarihi itibariyle “**yeni bir sayfa**” açılması anlamına gelen makul bir “**uyum süreci**” uygulanmalıdır

Azami süreler

- Yönetmelik ile getirilen, “ilişik kesme” sonucuna bağlananlar da dâhil **tüm süreler**; Yönetmeliğin yürürlük tarihinden itibaren başlayacağına göre
- Azami sürelerin (m.17/1) 20/04/2016 tarihinden itibaren hesaplanması gereklidir

Örnekler

- Doktora öğrenimine beş yıldır devam eden ve şu anda doktora tez aşamasında olan bir öğrencinin 20/04/2016 tarihine kadarki öğrenim süresi, geçiş hükmü nedeniyle, “silinmiş” olacak ve doktorayı azami tamamlama süresinin (m.17/1) bu tarihten itibaren hesaplanması gerekecektir
- Öğrencinin tezli YL derecesi ile doktora yapmakta olduğu varsayıldığında, doktorayı tamamlamak için, 20/04/2016 tarihinden itibaren 12 yarıyıl (6 yıl) süre verilmelidir
- Aynı durum, mevcut “uzatmalı” (toplam öğrenim süresi 6 yılı aşmış olan) doktora öğrencileri için de önceki süreler dikkate alınmamalıdır

Belirlenmiş sürelerin hesaplanması

- Süre yönünden yapılan değerlendirmelerde, lisansüstü programlardaki azami sürelerin öğrencilerin aşamalarına göre hesaplanması gerektiği, buna göre; “**ders**” ve “**tez**” aşamalarını iki ana aşama olarak değerlendirmek suretiyle, mevcut öğrencilere, Yönetmelik’te bu aşamalar için öngörülen sürelerin tanınmış olduğu söylenebilir
- Ancak Yönetmeliğin lisansüstü öğrenimin her bir aşaması için **ayrı ayrı azami süreler zikretmemiş** olmasından ötürü; mevcut öğrencilerin azami sürelerinin hesabı bakımından bir sorun ortaya çıkmaktadır

Belirlenmiş sürelerin hesaplanması

- Bu nedenle yönetmeliğın ayrıca ve açıkça belirli bir süre içerisinde tamamlanmasını öngördüğü aşamalar ile bir belirlemede bulunmadığı aşamalar için ayrı ayrı değerlendirme yapılması uygun olacaktır

Örnekler

- Ders aşamasında bulunan bir tezli YL öğrencisinin, ilk etapta ders aşamasını bitirmek için, Yönetmelik'te öngörülen 4 yarıyılık (2 yıllık) süresi vardır (m.7/2);
- Bu aşamayı belirtilen süre içerisinde bitirmek kaydıyla, toplamda 6 yarıyılık (3 yıllık) süresi mevcuttur (m.7/1)
- Yani mevcut YL öğrencilerinin tamamının kategorik biçimde, her hâlükârda 6 yarıyılık (3 yıllık) süresi olduğu söylenemez; daha doğrusu, 6 yarıyılık (3 yıllık) azami süre, mevcut öğrencilerin tümü açısından yeniden işlemeye başlamış olmakla birlikte, **öncelikle ilgili aşama için öngörülen azami süreye tabi olma** keyfiyeti vardır

Örnekler

- Ders aşamasında olan bir doktora öğrencinin, yeni Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, ders aşamasını tamamlamak için 4 yarıyılı (2 yılı) vardır (m.17/2)
- Bu aşamayı belirtilen süre içerisinde bitirdikten sonra yeterlik sınavı ve tez önerisi savunması aşamalarını da belirlenen süreler içerisinde tamamlaması kaydıyla, toplamda 12 yarıyılı (6 yılı) mevcuttur (m.17/1)

SORUN

- Mevcut öğrencilerin tamamı açısından genel geçer bir belirleme yapmak ve tek ve mutlak bir “azami süreden” bahsetmek mümkün değildir
- Yönetmeliğin geçiş hükmünde, yürürlük tarihinden itibaren, lisansüstü öğrenim sürelerinin tamamının mı; yoksa ilgili aşamaya ilişkin sürenin mi işlemeye başlayacağı çok açık değildir
- Yönetmelik’te tez aşamasına ilişkin ayrı bir azami süre açıkça zikredilmemiştir

SORUN

- Ders dönemindeki öğrenci için süre hesaplamasında problem olmasa da **tez döneminde netlik yoktur**
- Tez dönemindeki öğrenci için, programın toplam “azami süresi”nden, tez aşamasına geçmeden önceki aşamaların “asgari süresi” düşülerek, “tez aşamasına” ilişkin “azami süre” hesaplanabilir.
- Ancak bu hesaplama ile mevcut öğrencilerin, önceki öğrenim süreleri dikkate alındığından Yönetmeliğin öngördüğü geçiş sistemiyle bağdaşmayacağı da ileri sürülebilir

ÇÖZÜM

- Geçiş hükmünün, mevcut öğrencilerin bulunduğu aşamalara (ders, yeterlik ve tez aşamasında bulunmalarına) göre ayrı ayrı azami süre hesabını öngördüğü söylenebilir
- Ancak tez aşamasını tamamlamak için Yönetmelik'te ayrıca ve açıkça bir süre belirtilmemiş olduğuna göre; hâlihazırda tez aşamasında bulunan öğrencilere, toplam azami sürelerin yeniden başlatılarak uygulanması, yoruma açık bir konuda **öğrencilerin haklarını daraltmamak açısından** daha uygun olabilir

ÇÖZÜM

- Ders ve yeterlik aşamasındaki doktora öğrencileri için yeterlik sınavına girmek için öngörülen 5 yarıyılık, bütünleşik doktora öğrencileri açısından 7 yarıyılık sürenin (m.19/2)
- Yeterlik sınavını başarıyla tamamlamış olan doktora öğrencileri için tez önerisi savunması için öngörülen 6 aylık sürenin (m.21/1)
- Mevcut tezsiz YL öğrencileri için öngörülen 3 yarıyılık azami sürenin (m.12/1)
- Bilimsel hazırlık öğrencileri için öngörülen 2 yarıyılık azami sürenin (m.30/4)
hesabında da önceki sürelerin dikkate alınmaması daha uygun olabilir

ÇÖZÜM

- 20.04.2016 tarihinden sonra gerçekleştirilen doktora yeterlik sınavlarında iki kez başarısız olan öğrencinin ilişığının kesilmesine dair hüküm (m.19/5) uygulanacaktır
- Ancak mevcut öğrencilerin yeni hükümleri kavrayıp kendilerini buna göre ayarlamalarını, planlarını bu doğrultuda yapmalarına fırsat verecek bir geçiş sağlanmak için bu sınava girme açısından öngörülen azami süre (m.19/2) (doktorada 5 ve bütünleşik doktorada 7 yarıyılık süreler), Yönetmelik tarihinden itibaren hesaplanmalıdır

ÇÖZÜM

- 20. 04. 2016 tarihi itibariyle iki adet tez izleme komitesi raporu bulunan bir öğrencinin tez savunmasına girebilmesi için, yeni Yönetmeliğin “***en az üç tez izleme komitesi raporu sunulması***” zorunluluğunu öngören hükmünün (m.22/3), tezin sonuçlandırılması sürecini uzatacak biçimde yorumlanmaması ve anılan öğrencinin bu şekilde tez savunmasına alınması daha uygun olabilir.
- Aksi takdirde, kademeli bir geçiş sürecinden bahsetmek güçleşecek; “haklı beklenti” ve geçiş süreci” açısından yönetmeliğin benimsediği yaklaşım ile bağdaşmayacaktır

ÇÖZÜM

- Süreye bağlanmamış olan yükümlülükler 20. 04. 2016 tarihinden itibaren uygulanabilirken, **(lisansüstü eğitim-öğretim yarıyıl esasına göre yürütüldüğü için)** belirli bir süreye bağlanan yükümlülüklerle ilişkin süre/yarıyıl hesabında netlik yoktur
- Yönetmeliğin getirdiği bilhassa yarıyıl (dönem) biçiminde belirlenen sürelerin başlangıç tarihi olarak **2016-2017 akademik yılı güz yarıyılı**nın* (birinci dönemin) esas alınması en uygun çözüm yolu olabilir
- * YÖK'ün 13.06.2016 tarih 75850160-104.03.01-35253 sayılı yazısı ile

SONUÇ

- Yönetmeliğin mevcut öğrenciler açısından kazanılmış hak oluşturmayacağı ve eski uygulanmaya devam etme zorunluluğundan söz edilemeyeceği;
- Ancak, süregelen öğrencilik statüsü içerisinde, eski yönetmelik döneminde tamamlanan aşamalar bakımından kazanılmış hakkın gündeme geleceği
- Yönetmeliğin geleceğe yönelik uygulanması açısından, “derhâl” uygulanmayı zorunlu kılan bir “**kamu yararı**” bulunmadığı; mevcut öğrencilerin “**haklı beklentilerinin**” korunması ve tedricî bir geçiş ile “ani” etki ve sonuç doğurmanın engellenmesinin uygun olacağı söylenebilir

SONUÇ

- Yönetmelik'le belirlenen sürelerin, 20.04.2016 tarihinden itibaren başlayacak biçimde hesaplanması
- Uygulanmanın, bu süreler dikkate alınmak ve geçmişe yürütülmeden gerçekleştirilmesi
- İçinde bulunulan aşamaların sürdürülmesinde, (yeni aleyhte hükümler nedeniyle) eğitimin uzamasına yol açılmamasına özen gösterilmesi uygun olacaktır